

АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ ВИХОВАННЯ

З В І Т

про науково-дослідну роботу

з теми: **«Організаційно-методичні умови розвитку практичного розуму учнів
у позашкільних навчальних закладах»**

провідного наукового співробітника
лабораторії діяльності позашкільних закладів
Інституту проблем виховання АПН України

Вербицького Володимира Валентиновича

за 2007 рік

звіт обговорено і затверджено на
засіданні лабораторії діяльності
позашкільних закладів Інституту
проблем виховання АПН України,
протокол № _____ від _____ р.

I. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ

Провідний науковий співробітник у звітному році розв`язував такі *завдання*:

1. Аналіз основних критерій і аспектів розвитку практичного розуму.
2. Формування педагогічних принципів особистісного підходу до роботи з цілеспрямованим учнем.
3. Актуалізація змісту творчих учнівських об'єднань відповідно до регіональних природних умов.
4. Розробка методів та методичних прийомів, що забезпечують надійну допрофесійну підготовку учнівської молоді.
5. Обґрунтування теоретичної і практичної передумови підготовки педагогічних кадрів нової генерації.

Найважливіші наукові досягнення:

У 2007 р. опубліковано **16** друкованих праць. Загальним обсягом 60,6 д.а.

У 2007 р. взято участь у **18** масових заходах еколого-натуралістичного спрямування і понад **18** наукових конференціях і методичних семінарах. А саме:

- Всеукраїнський чемпіонат з інформаційних технологій «Екософт – 2007»;
- Всеукраїнський конкурс юних раціоналізаторів та винахідників «Природа – людина – виробництво – екологія»;
- Національний тур «Інтел ЕкоУкраїна» Міжнародного конкурсу «Intel ISEF»;
- Міжнародний конкурс молодіжних проектів з енергоефективності «Енергія і середовище»;
- Міжнародний екологічний конгрес «Живи, Земле!»;
- Всеукраїнський конкурс «Юний селекціонер»;
- засідання Дитячого екологічного парламенту;
- Всеукраїнський конкурс-захист науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України (хіміко-біологічне відділення);
- II Всеукраїнський біологічний форум «Вища біологічна освіта у вимірі сучасних міжнародних стандартів» тощо.

II. ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Найвагоміші публікації

1. *Вербицький В.В.* Методологічні основи розвитку практичного розуму школяра. – К.: СПМ «АВЕРС», 2007. – 124 с.
2. *Володимир Вербицький.* Проектна форма навчання і виховання у загальноосвітніх навчальних закладах та позашкільних закладах освіти еколого-натуралістичного напрямку. Проблеми та шляхи їх вирішення (на допомогу вчителям біології, хімії, географії. Керівникам гуртків екологічного спрямування, методистам позашкільних закладів) // Рідна школа. - № 3 (926), березень, 2007. – С. 35-47.
3. *Володимир Вербицький.* Забезпечення наступності біологічної науки й освіти // Коментар до Інформаційного збірника міністерства освіти і науки України. – № 2, лютий, 2007. – С. 16 – 21.
4. *Володимир Вербицький.* Соціально-педагогічна концепція екологічної освіти «Сім`я – дошкільна установа – школа – позашкільний та вищий навчальні заклади» // Початкова школа. - № 6 (456), червень, 2007. – С. 1-6.
5. *Вербицький В.В.* Традиційні та інноваційні технології навчання екології в позашкільних закладах України еколого-натуралістичного напрямку // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Екологія: наука, освіта, природоохоронна діяльність», Умань. – К.: Наук.світ, 2007. – С. 128 – 131.
6. *Вербицький В.В.* Досвід юннатів лабораторії дендрології НЕНЦ з вегетативного розмноження хвойних та вічнозелених рослин. // Матеріали V Міжнародної наукової конференції «Промислова ботаніка: стан та перспективи розвитку». 24-26 вересня 2007 р. – Донецьк, 2007. – С. 78 – 81.
7. *Володимир Вербицький, К. Кравченко.* До питання державного управління екологічною освітою та вихованням в Україні. // Молодь і ринок. - № 10 (33), жовтень, 2007. – С. 14 – 16.

Апробація результатів

Апробація проходила у таких позашкільних навчальних закладах:

- Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді МОН України;
- Московська міська станція юних натуралістів (Росія);

- Московський міський Палац дитячої (юнацької творчості) (Росія);
- Житомирський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді;
- Дніпропетровський обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді;
- Закарпатський обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді;
- Луганський обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді;
- Одеський обласний гуманітарний центр позашкільної освіти та виховання.

III. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА РОБОТА

Тема: «Організаційно-методичні умови розвитку практичного розуму учнів у позашкільних навчальних закладах»

Об`єкт дослідження: процес формування і розвитку практичного розуму цілеспрямованого учня.

Предмет дослідження: аспекти розвитку практичного розуму учнів у позашкільних установах.

Мета дослідження: обґрунтувати та розкрити організаційно-методичні умови розвитку практичного розуму учнів у позашкільних навчальних закладах.

Термін проведення експерименту – 2007 – 2008 рр.

Сучасний етап експериментальної роботи – *формувальний етап педагогічного експерименту,*

у відповідності з технічним завданням та планом науково-дослідної роботи протягом 2007 року виконувалися етапи дослідження: організація формувального етапу педагогічного експеримент (I квартал 2007 р.), формувальний етап педагогічного експерименту (II – IV квартал 2007 р.).

Основними завданнями науково-дослідної роботи на даному етапі були визначені:

1. Аналіз критеріїв та аспектів практичного розуму учнів.
2. Формування інноваційних та альтернативних форм навчального процесу, за якими працюють позашкільні заклади в сучасних умовах.

3. Удосконалення педагогічної технології спеціалізованого гуртка позашкільного закладу як надійної основи допрофесійної підготовки учнівської молоді.

У ході експериментальної роботи було здійснено:

- Розроблено Концепцію розвитку практичного розуму учнів у позашкільних навчальних закладах.
- Проведено II Всеукраїнський біологічний форум «Вища біологічна освіта у вимірі сучасних міжнародних стандартів» (5 – 6 грудня 2007 р.).
- Взято участь у Всеукраїнській науково-практичній конференції «Особистість XXI століття: проблеми виховання та шляхи їх вирішення» (17 – 18 жовтня 2007 р.)

Отримані *результати експерименту* за звітний період:

1. Визначено концептуальні підходи до розуму людини, як функції біосфери.
2. Визначено та обґрунтовано методологічні основи розвитку практичного розуму школяра.
3. Проаналізовано сучасні вимоги до навчально-виховного процесу в позашкільному навчальному закладі.
4. Сформовано теоретичні і практичні передумови підготовки педагогічних кадрів нової генерації.
5. Розроблено матеріали до науково-методичного посібника, що запланований як впровадження результатів НДР за 2006 – 2008 рр.

Основні результати дослідно-експериментальної роботи *відображено* в таких нормативних документах Міністерства освіти і науки України:

1. Проект навчальних програм для профільного навчання у 12-річній школі.
2. Концепція виховної роботи з учнями.

Висвітлення організації та проведення експерименту проводилося шляхом публікації експериментальних матеріалів у періодичних виданнях:

1. *Володимир Вербицький*. Проектна форма навчання і виховання у загальноосвітніх навчальних закладах та позашкільних закладах освіти еколого-натуралістичного напрямку. Проблеми та шляхи їх вирішення (на

допомогу вчителям біології, хімії, географії. Керівникам гуртків екологічного спрямування, методистам позашкільних закладів) // Рідна школа. - № 3 (926), березень, 2007. – С. 35-47.

2. *Володимир Вербицький*. Забезпечення наступності біологічної науки й освіти // Коментар до Інформаційного збірника міністерства освіти і науки України. – № 2, лютий, 2007. – С. 16 – 21.
3. *Володимир Вербицький*. Соціально-педагогічна концепція екологічної освіти «Сім`я – дошкільна установа – школа – позашкільний та вищий навчальні заклади» // Початкова школа. - № 6 (456), червень, 2007. – С. 1-6.
4. *Вербицький Володимир, Манорик Любов, Пінчук Микола*. Аграрні аспекти виховання учнівської молоді // Рідна школа. - № 933, вересень, 2007. – С. 3-7.
5. *Володимир Вербицький, К. Кравченко*. До питання державного управління екологічною освітою та вихованням в Україні. // Молодь і ринок. - № 10 (33), жовтень, 2007. – С. 14 – 16.

IV. УПРОВАДЖЕННЯ І ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ПРАКТИЦІ

Видано посібники:

1. *Вербицький В.В.* Методологічні основи розвитку практичного розуму школяра. – К.: СПМ «АВЕРС», 2007. – 124 с. (12,4 д.а.)
2. Авторські методичні системи керівників творчих учнівських об'єднань. Навчальний посібник / За ред. Вербицького В.В. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2007. – 391 с. (43,0 д.а.)

Підготовлено рукописи:

1. *Вербицький В.В.* Фандрайзінг – альтернативне рішення для здійснення діяльності позашкільних навчальних закладів. Рідна школа. - 2008. - № 1. (1,9 д.а.)
2. *Вербицький В.В.* Екологія: перехрестя наук. Початкова школа. - 2008. - № 1. (1,4 д.а.)

3. *Вербицький Володимир Валентинович, Папушин Павло Андрійович.* Тенденції становлення та розвитку позашкільної еколого-натуралістичної освіти в Україні. //Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Роль едукативного середовища у підготовці вчителя сільської школи». – Умань, 4 – 5 жовтня 2007. (0,4 д.а.)
4. *В. Вербицький.* Розвиток практичного розуму учнів як передумова підвищення якості позашкільної освіти. // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Особистість XXI століття: проблеми виховання та шляхи їх вирішення». – Київ, 17 – 18 жовтня 2007. (0,4 д.а.)
5. *Вербицький Володимир Валентинович.* Тенденції становлення та розвитку позашкільної еколого-натуралістичної освіти в Україні// Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Інновації у вищій школі». 24-25 жовтня 2007 р. – Ніжин, 2007. (0,4 д.а.)
6. *Вербицький Володимир Валентинович.* Роль, місце і перспективи розвитку екологічних, натуралістичних напрямків у сучасній національній освіті// Матеріали II Міжнародного конгресу «Українська освіта у світовому часопросторі». 25-27 жовтня 2007 р. – Київ, 2007. (0,4 д.а.)

V. ПРОВЕДЕННЯ МАСОВИХ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ.

Участь у масових науково-практичних заходах у 2007 році:

- ✓ Міжнародна науково-практична конференція «Розвиток наукової творчості майбутніх вчителів природничих дисциплін» XVI Каришинські читання, 24-25 травня 2007 р.
- ✓ Міжнародна науково-практична конференція «Екологія: наука, освіта, природоохоронна діяльність». - Умань, 2007.
- ✓ Міжнародна науково-практична конференція «Різноманіття фітобіоти: шляхи відновлення, збагачення і збереження. Історія та сучасні проблеми», присвяченої 200-річчю заснування Кременецького ботанічного саду. 18-23 червня 2007 р.
- ✓ Міжнародна науково-практична конференція «Формування цінностей сучасної особистості». – Дрогобич, 20 – 21 вересня 2007.

- ✓ V Міжнародна наукова конференція «Промислова ботаніка: стан та перспективи розвитку». 24-26 вересня 2007 р. – Донецьк, 2007.
- ✓ Міжнародна науково-практична конференція «Роль едукативного середовища у підготовці вчителя сільської школи». – Умань, 4 – 5 жовтня 2007.
- ✓ Всеукраїнська науково-практична конференція «Особистість XXI століття: проблеми виховання та шляхи їх вирішення». – Київ, 17 – 18 жовтня 2007.
- ✓ IV Міжнародна науково-практична конференція «Інновації у вищій школі». 24-25 жовтня 2007 р. – Ніжин, 2007.
- ✓ II Міжнародний конгрес «Українська освіта у світовому часопросторі». 25-27 жовтня 2007 р. – Київ, 2007.
- ✓ V Мистецько-педагогічні читання пам'яті професора О.П. Рудницької. 6 – 7 грудня 2007 р. – Київ, 2007.

VI. МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ.

Співпраця НЕНЦ з освітніми закладами еколого-натуралістичного спрямування інших країн світу спрямована на формування екологічної культури слухачів, створення умов для поглиблення знань з екологічної освіти, проведення дослідницької роботи, професійного самовизначення та самореалізації слухачів, їх участі у реалізації міжнародних екологічних програм і проектів. Ця робота базується на компаративних принципах сучасної педагогіки: ознайомленні та обміні формами роботи, пошуку можливостей участі педагогічних працівників різних навчальних закладів у навчально – експериментальних, дослідницько – природоохоронних програмах, створенні міжнародного банку досвіду екологічної освіти та виховання.

Серед країн, з освітніми закладами та установами яких найбільш плідно співпрацює Центр, слід відмітити наступні:

Російська Федерація. В Росії створена система додаткової освіти, що спирається на радянську систему позашкільної роботи і має сьогодні федеральний рівень, рівень суб'єктів Федерації, обласний та муніципальний рівні. Відбулася часткова децентралізація. В той же час в основу роботи установ додаткової освіти

покладені єдині комплексні програми безперервної екологічної освіти та виховання. Законодавча база системи додаткової освіти забезпечується Законом РФ “Об образовании” (п.5 ст.14; п.2.6., ст.3.2.) та “Екологічної доктрини РФ”. Налагоджені контакти (науково-практичні конференції, обмін делегаціями) з Московською міською станцією юних натуралістів та Московським міським Палацом дитячої (юнацької творчості).

Республіка Білорусь. З 2004 року активно ведеться співпраця НЕНЦ та обласних ЕНЦ (СЮН) України з позашкільними екологічними закладами Республіки Біларусь. У Республіці Білорусь створена і законодавчо затверджена Міністерством освіти та Президентом Республіки чітка система закладів позашкільної освіти. В Республіці представлені екологічні центри різних рівнів: Республіканський екологічний центр дітей та юнацтва, міські та сільські екологічні центри.

Польща. У зв'язку з тим, що в країні відсутня система позашкільних навчальних закладів, питаннями еколого – натуралістичного виховання займаються саме школи у своїй позакласній та позашкільній роботі (гуртки, клуби). Існують також школи екологічної освіти та виховання, в яких екологія є наскрізним предметом шкільних програм. Таким закладом є школа №188 ім. Болеслава Орлівського м. Вроцлава, творча співпраця з якою (обмін делегаціями, спільні педагогічні заходи, залучення дітей до конкурсних програм тощо) стала цікавою для педагогічного колективу НЕНЦ.

Болгарія. В Болгарії працюють регіональні центри учнівського відпочинку та туризму; що підпорядковуються місцевим громадам. На запрошення громади Роднево. 40 дітей – юннатів НЕНЦ у червні 1999 р. відвідали Старозагорський учнівський центр.

Латвія. Позашкільна освіта Прибалтики та Латвії, зокрема, втратила свою єдину систему, але залишилися певні осередки, які спрямовують свою діяльність в основному на доповнюючу позакласну освіту. Такі заклади, як Міжнародний освітній центр шкільної управи м. Риги Латвійської республіки „Заля варна”, ДЮОЦ „JK Auseklis”, представляють особливий інтерес для співпраці та обміну досвідом.

США. У США немає єдиної системи позашкільної освіти, а вся освітянська система контролюється федеральним урядом на рівні загальних принципів. Позашкільна діяльність (у тому числі освітньо-виховна, науково-дослідницька тощо) відбувається як на базі шкіл, так і на базі центрів та об'єднань, різного підпорядкування та фінансування. НЕНЦ, започаткувавши довготермінову програму співпраці з компанією Intel, освітні програми якої добре відомі у всьому світі, впроваджує інноваційні підходи в роботі з обдарованою молоддю з метою залучення до всесвітнього руху науково-технічної творчості. Методичні та організаційні аспекти всесвітньої програми Intel ISEF координує спеціально створена організація Science Service, з якою НЕНЦ має безпосередню робочу співпрацю щодо проведення національного туру конкурсу та підготовки до участі у всесвітньому турі. Крім того педагогічні працівники програми від НЕНЦ запрошені до участі у сесії Educators academy („Академія освітян”) для проведення презентації українського досвіду впровадження інноваційних технологій в роботі з обдарованою молоддю та залучення її до науково-технічної творчості.

VII. СПИСОК ОСНОВНИХ ДРУКОВАНИХ ПРАЦЬ.

Праці, що складають основу наукових досліджень:

1. *Вербицький В.В.* Юннатівський рух в Україні. – К.: Деміур. – 2001. – 304с.
2. *Вербицький В.В.* Формування практичного розуму цілеспрямованого учня (з досвіду сталого розвитку позашкільної еколого-натуралістичної освіти). К.: Деміур, 2002. – 230с.
3. *Вербицький В.В.* Методологічні вимоги позашкільної еколого-натуралістичної роботи як один із засобів освітньо-просвітницької діяльності позашкільних закладів за програмою GLOBE в Україні // GLOBE в Україні. Методологічний збірник / Під редакцією В.В. Вербицького. – К.: СМП “АВЕРС”, 2004. – С.3-14.
4. Основи еколого-натуралістичної освіти. Науково-методичний посібник / Під редакцією В.В. Вербицького. – К., 2005. – 490 с.

5. Методичні засади реалізації пріоритетних напрямів експериментально-дослідницької діяльності (з досвіду роботи еколого-натуралістичних центрів України): Виробничо-практичне видання. / Під редакцією В.В. Вербицького. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет». 2005. – 468 с.
6. *Вербицький В.В.* Методологічні основи розвитку практичного розуму школяра. – К.: СПМ «АВЕРС», 2007. – 124 с.
7. Авторські методичні системи керівників творчих учнівських об'єднань: Навчальний посібник. / Під редакцією В.В. Вербицького. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2007. – 391 с.

Список друкованих праць за період 2005 – 2007 рр.

1. Талановиті діти – надія України. Великі успіхи Малої академії: Тези наукових робіт за 2004- 2005 роки. / Під редакцією В.В. Вербицького. – К.: ВПЦ “Київський університет”, 2005. – 384 с.
2. *Вербицький В.В.* Роль позашкільних закладів у подоланні негативних наслідків Чорнобиля. Психологічні наслідки Чорнобиля. Соціальна допомога потерпілим: (Зб. наук. пр.) – К.: Сан- Франциско, 2005. – С. 182-185.
3. *Вербицький В.В., Надворный В.Г.* Особенности проведения учебных занятий со слушателями МАН АР Крым во время летних каникул, XII Каришинські читання. Зб. наукових праць. Міжн. Наук.-практ. конференція “Болонський процес: модернізація змісту педагогічної освіти”, Полтава, 2005.
4. *Вербицький В.В.* Екологія душі // Доступність та неперервність екологічної освіти – вимога часу: Всеукраїнська науково-практична конференція, м. Ужгород., 2005. – с. 7-13.
5. *Вербицький В.В., Надворный В.Г., Мазур П.А.* Биоэтика: проведение практических работ по получению высокого урожая ягодных культур юннатами г. Києва, Розвиток ідей віоетики у європейському контексті: Матеріали 1V Міжнародного симпозіуму з білетики. – К.: Сфера. – 2006. – с. 27 – 28.

6. *Вербицький В.В., Любак Т.Л.* Участь молодого покоління в екологічних акціях місцевої громади. – Зб. Проблеми залучення молоді до сприйняття рішень на місцевому і регіональному рівнях: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 15-16 грудня 2005 р. – Тернопіль: Термограф, 2006. – с. 11-15.
7. *Вербицький В.В.* Теоретико-методичні засади формування практичного розуму цілеспрямованого учня (у системі позашкільної еколого-натуралістичної роботи)// Теоретико-методичні основи виховання творчої особистості в умовах позашкільних навчальних закладів: Зб. Матеріалів наук. – практ. конф., Грамота, К. – 2006. – с. 35 – 42.
8. *Вербицький В.В.* Роль Всеукраїнської конференції учасників комплексних експедицій з екології, ботаніки, ентомології, гідрології та орнітології в екологічній освіті молоді республіки. // Зб. «Проблеми якості природничої педагогічної освіти», Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, Полтава, 2006. – с. 24 – 27.
9. *Вербицький В.В.* Педагогічні принципи особистісного підходу до роботи з цілеспрямованим учнем // Розвиток біологічної освіти в Україні. Матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції 26 – 27 вересня 2006 р. – Мелітополь, 2006. – С. 4-8.
10. *Володимир Вербицький.* Методичні засади формування практичного розуму цілеспрямованого учня // Позашкільна освіта і виховання. - № 1, 2006. – С. 19-23.
11. *Володимир Вербицький.* Організаційно-методичні засади еколого-натуралістичної роботи позашкільних навчальних закладів (2003 – 2008 роки) // Рідна школа. - № 8 (919), серпень, 2006. – С. 5-9.
12. *Вербицький В.В.* Організаційно-педагогічні основи мистецької діяльності еколого-натуралістичних центрів учнівської молоді // Всеукраїнський науковий семінар. VI педагогічні читання пам'яті О.П.Рудницької. – 30 листопада 2006 р.
13. *Вербицький В.В.* Проблемно-пізнавальний зміст навчально-виховного процесу позашкільного закладу – запорука розвитку творчості школяра // Світ

- творчості. Матеріали Всеукраїнського педагогічного практикуму керівників обласних позашкільних навчальних закладів еколого-натуралістичного спрямування Східного регіону України на Луганщині. Ч.1. – Луганськ, 2006.- С. 10-12.
14. *Вербицький В.В.* Здоровий спосіб життя – основа творчої діяльності вихованців еколого-натуралістичного центру // Матеріали Всеукраїнського форуму «Здоров`я дітей – майбутнє країни». Частина 1. – Київ, 2007. – С. 58-65.
15. *Вербицький В.В.* Актуальність і основні аспекти формування школи майбутніх батьків // Світ творчості. Матеріали Всеукраїнського педагогічного практикуму керівників обласних позашкільних навчальних закладів еколого-натуралістичного спрямування Східного регіону України на Луганщині. Ч.1. – Луганськ, 2006.- С. 13-22.
16. *Володимир Вербицький.* Проектна форма навчання і виховання у загальноосвітніх навчальних закладах та позашкільних закладах освіти еколого-натуралістичного напрямку. Проблеми та шляхи їх вирішення (на допомогу вчителям біології, хімії, географії. Керівникам гуртків екологічного спрямування, методистам позашкільних закладів) // Рідна школа. - № 3 (926), березень, 2007. – С. 35-47.
17. *Володимир Вербицький.* Забезпечення наступності біологічної науки й освіти // Коментар до Інформаційного збірника міністерства освіти і науки України. – № 2, лютий, 2007. – С. 16 – 21.
18. *Вербицький В.В., Надворний В.Г.* Роль тижня Всеукраїнських і міжнародних науково-освітніх проектів «Україна-Європа-Світ» у екологічній освіті шкільної молоді України // Міжнародна науково-практична конференція «Розвиток наукової творчості майбутніх вчителів природничих дисциплін» XVI Каришинські читання, 24-25 травня 2007 р. – С. 253 – 258.
19. *Вербицький В.В., Тараненко В.І.* Діяльність позашкільних еколого-натуралістичних закладів в умовах реформування освіти в Україні. // Збірник наукових праць. Серія: Педагогічні науки. - Випуск 1, 2007. – С. 40-47.

20. *Володимир Вербицький*. Соціально-педагогічна концепція екологічної освіти «Сім'я – дошкільна установа – школа – позашкільний та вищий навчальні заклади» // Початкова школа. - № 6 (456), червень, 2007. – С. 1-6.
21. *Вербицький В.В.* Традиційні та інноваційні технології навчання екології в позашкільних закладах України еколого-натуралістичного напрямку // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Екологія: наука, освіта, природоохоронна діяльність», Умань. – К.: Наук.світ, 2007. – С. 128 – 131.
22. *Вербицький В.В., Бойко Є.О.* Використання видів і форм рослин у ландшафтному дизайні та парковій архітектурі дендрологічного парку «Юннатівський» // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Різноманіття фітобіоти: шляхи відновлення, збагачення і збереження. Історія та сучасні проблеми», присвяченої 200-річчю заснування Кременецького ботанічного саду. 18-23 червня 2007 р. – Кременець - Тернопіль.: «Підручники і посібники», 2007. – С. 208 – 209.
23. *Вербицький Володимир, Манорик Любов, Пінчук Микола.* Аграрні аспекти виховання учнівської молоді // Рідна школа. - № 933, вересень, 2007. – С. 3-7.
24. *Вербицький В.В., Бабанська Н.І., Шевцов А.О., Землянських І.І.* Крилаті скарби Кіровоградщини. – Кіровоград: Видавництво «Код», 2007. – 29 с.
25. *Ольга Плахотнік, Володимир Вербицький.* Тенденції становлення та розвитку позашкільної еколого-натуралістичної освіти в Україні// Збірник наукових праць «Психолого-педагогічні проблеми сільської школи». – Умань: РВЦ «Софія», 2007. – Випуск 21. – С. 154 – 161.
26. *Вербицький В.В.* Досвід юннатів лабораторії дендрології НЕНЦ з вегетативного розмноження хвойних та вічнозелених рослин. // Матеріали V Міжнародної наукової конференції «Промислова ботаніка: стан та перспективи розвитку». 24-26 вересня 2007 р. – Донецьк, 2007. – С. 78 – 81.
27. *Володимир Вербицький, К. Кравченко.* До питання державного управління екологічною освітою та вихованням в Україні. // Молодь і ринок. - № 10 (33), жовтень, 2007. – С. 14 – 16.